

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudkyní Mgr. Lenkou Havlíčkovou ve věci

žalobce: **M. B.**, narozený dne X
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M.
sídlem Mánesova 1175/48, 120 00 Praha 2

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2024, č. j. MPSV-2024/228656-916,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včasnou žalobou podanou prostřednictvím svého právního zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2024, č. j. MPSV-2024/228656-916, (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo změněno rozhodnutí Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Ústí nad Labem, kontaktního pracoviště Teplice (dále jen „úřad práce“), ze dne 11. 4. 2024, č. j. 34160/2024/TEP (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím bylo prvostupňové rozhodnutí změněno tak, že výrokem I. byl žalobci dle § 7, § 8, § 9 a § 11 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, (dále jen „zákon o sociálních službách“) nadále poskytován příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč (III. stupeň – těžká závislost pro osoby starší

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

18 let věku). Výrokem II. bylo rozhodnuto, že žalobci se v souladu se zákonem č. 164/2024 Sb. od 1. 7. 2024 poskytuje příspěvek na péči ve výši 14 800 Kč měsíčně.

Žaloba

2. Žalobce v žalobě uvedl, že rozhodnutí správních orgánů považuje za nezákonná, neboť naplňuje zákonné podmínky pro přiznání IV. stupně závislosti. Měl za to, že žalovaný stupeň závislosti posoudil chybně, když dospěl k závěru, že zvládá potřeby orientace a komunikace. Žalobce konstatoval, že rozhodnutí o snížení příspěvku na péči představuje zásah do jeho veřejných subjektivních práv, zejména práva na přiměřenou životní úroveň a sociální ochranu ve smyslu čl. 28 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením (dále jen „Úmluva“), jakož i do jeho práva na nezávislý způsob života a zapojení do společnosti ve smyslu čl. 19 Úmluvy. V důsledku snížení příspěvku na péči je ohrožen tím, že nebude schopen hradit náklady na podporu a péči, čímž je ohrožena jeho nezávislost, tedy schopnost vést nezávislý život na rovném základě s lidmi bez zdravotního znevýhodnění. V důsledku snížení příspěvku na péči je rovněž ohrožen i chudobou (resp. jeho rodina), neboť jeho otec je v invalidním důchodu ve II. stupni a jeho matka je v invalidním důchodu ve III. stupni a pobírá příspěvek na péči v I. stupni. Podle názoru žalobce došlo i k porušení jeho práv z důvodu nevypořádání se odvolacím správním orgánem s jeho argumenty a s nesprávným vyhodnocením zjištěného skutkového stavu. S ohledem na shora uvedené měl žalobce za to, že správní orgány porušily § 2 odst. 1 a 4, a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „správní řád“).
3. Žalobce sdělil, že mu byla diagnostikována kongenitální myotinie, vývojová porucha řeči nebo jazyka, smíšená porucha školních dovedností, susp. narkolepsie, mutace v DST genu. Tyto diagnózy se projevují přetrvávající (trvalou) únavou, spánkem v délce minimálně 15 hodin denně a náhlým usínáním. Spánek netrvá pravidelně, ale různě se mění jeho délka. Po probuzení se nemůže hýbat i několik desítek minut. Při náhlém (nečekaném) probuzení pak i několik hodin, kdy se k nehybnosti přidává bolest hlavy, zvracení apod., což může být velmi nebezpečné, pokud není pod dohledem. Často u něj dochází k třesu (hlavně nohou), jeho váha je kolísavá. Rovněž se zhoršuje i stav jeho rukou, kde se zmenšuje výdrž držení předmětů v ruce, dříve se dostavuje výrazná bolest a svalová slabost, a tím se zhoršuje i manipulace s předměty v ruce. Viditelně mu ubývají svaly. Při chůzi se často objevuje náhlá slabost v nohou. Není schopen nosit hodinky a problém má i s nošením pásků, lemy ponožek apod., kdy je mu tlak nepříjemný až bolestivý. Nedokáže určit čas na analogových hodinách.
4. K základní životní potřebě komunikace žalobce uvedl, že má též problémy s řečí, které jsou větší či menší dle aktuálního zdravotního stavu. Srozumitelnost jeho projevu se pohybuje od částečné po úplnou nesrozumitelnost. Někdy zkomolí při mluvení písmena nebo je nahrazuje jinými. Občas se mu musí pomoci najít vhodné slovo. Když se s ním mluví, nesmí být v okolí šum. Potřebuje absolutní ticho, jinak nerozumí, ale porucha sluchu u něj prokázána nebyla. Komunikaci s ním pečující osoby výrazně přizpůsobují jeho potřebám, například když mu otec nabízí jídlo, tak ho vyjmenovává. Žalobce následně odpovídá jen „to první/druhé apod.“ Při opakování stejných otázek odpovídá jen „jako vždycky“. Lékaři, kteří jej znají, mu kladou jen takové otázky, aby mohl odpovídat krátce. V záležitostech týkajících se školních povinností probíhá komunikace s dopomocí asistentky pedagoga. Ta dochází za ním pravidelně domů. Vše, co je možné, píše a vyplňuje na počítači podle aktuální výdrže, neboť má problém psát na klávesnici delší dobu. Taktéž mívá problém s pochopením

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

textu psané otázky v zadání nebo úkolech, písemce apod. Zadání nerozumí i přesto, že konkrétní látku, na kterou otázka cílí, zvládá. Když chce vysvětlit nějakou myšlenku, tak mluví rychle a často nestíhá artikulovat, vyslovuje pouze část slov nebo nahrazuje písmena ve slově jinými. Shrnu, že vyžaduje každodenní mimořádnou péči.

5. Žalobce namítal, že napadené rozhodnutí výrazně nadhodnotilo jeho samostatnost a velmi podhodnotilo mimořádnou pomoc a asistenci, kterou denně potřebuje, a to i v oblasti orientace a komunikace. Podle žalobce se žalovaný s tímto skutkovým stavem a veškerými tvrzeními dostatečně nevypořádal, když mu nepřiznal vyšší stupeň závislosti.
6. Dále poukázal na § 1 a § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, (dále jen „vyhláška“). Uvedl, že v základní životní potřebě orientace nezvládá aktivitu orientace v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat, v oblasti komunikace pak nezvládá srozumitelně se vyjadřovat mluvenou řečí a porozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení a rovněž nechápe obsah přijímaných a sdělovaných zpráv. V této souvislosti žalobce poukázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, a ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32, a vyjádřil své pochyby o úplnosti a přesvědčivosti lékařského posudku, ze kterého správní orgány vycházely. Měl taktéž za to, že při posuzování jeho zdravotního stavu byl zejména opomenut § 1 odst. 4 věta třetí vyhlášky.
7. Na podporu své argumentace žalobce navrhl provést důkaz lékařskou zprávou z Fakultní nemocnice Motol ze dne 25. 9. 2024 a výsledkem jeho rodičů.

Vyjádření žalovaného k žalobě

8. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž zrekapituloval průběh správního řízení a navrhl žalobu zamítnout. Podotkl, že rozhodnutí změnil pouze z procesního důvodu, nikoli z důvodu změny stupně závislosti. Žalovaný dodal, že ve správním řízení bylo postupováno v souladu s platnými právními předpisy. Podotkl, že posudková komise zasedala v odborném složení za přítomnosti lékaře z oboru dětské neurologie a posudek považoval za odborný, stěžejní a úplný důkazní prostředek, na jehož základě bylo možné rozhodnout. Podle posudkového zhodnocení žalobce nezvládal základní životní potřeby mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Žalovaný vyjádřil nesouhlas s námitkou, že u žalobce byl naplněn IV. stupeň závislosti, neboť nezvládá 7 až 8 základních životních potřeb. Konstatoval, že neporušil Úmluvu a dodal, že podmínky nároku na příspěvek na péči jsou zakotveny v zákoně o sociálních službách a na základě těchto podmínek byl žalobci poskytován příspěvek odpovídající III. stupni závislosti. Podle žalovaného se posudková komise vyjádřila k tomu, proč neuznala jako nezvládnuté základní životní potřeby orientace a komunikace.
9. Konstatoval, že zdravotní stav je vždy hodnocen individuálně na základě konkrétní objektivních podkladů. Žalovaný poznamenal, že mimořádná péče se hodnotí u zletilých osob, přičemž předmětné řízení bylo zahájeno z důvodu zletilosti žalobce v souladu s § 14a odst. 2 zákona o sociálních službách, kdy příspěvek byl snížen z důvodu zletilosti nikoli z důvodu snížení stupně závislosti. Dodal, že výše příspěvku na péči není závislá na sociální a příjmové situaci rodiny. Žalovaný měl za to, že posudková komise se vyrovnala s předloženou podkladovou dokumentací a odvolací řízení bylo provedeno v souladu se

zákonem o sociálních službách i v souladu se správním řádem a netrpí vadami, pro které by bylo nutno rozhodnutí zrušit.

Replika

10. Na vyjádření žalovaného reagoval žalobce replikou, ve které upozornil na nesrovnalosti ve vyjádření žalovaného ohledně průběhu řízení. Uvedl, že ke snížení příspěvku došlo z důvodu změny stupně závislosti, nikoli pouze kvůli dosažení zletilosti. Rozhodnutím úřadu práce ze dne 26. 9. 2023 mu byl snížen příspěvek ze III. na II. stupeň závislosti, kdy důvodem byla změna v posouzení stupně. Tento příspěvek mu byl vyplácen až doby vydání rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 11. 2023, kterým bylo rozhodnutí úřadu práce zrušeno a věc mu byla vrácena k novému posouzení z důvodu pochybení posudkového lékaře. Poté byl vypracován nový posudek, který však vykazoval obdobné nedostatky, avšak žalovaný námitkám nepřisvědčil. Žalobce poznamenal, že v posudcích jsou vždy jiné závěry ohledně zvládnutí jednotlivých životních potřeb, na základě čehož měl žalobce za to, že posuzování probíhá chaoticky a vykazuje závažné nesrovnalosti, které vedou k nekonzistentnímu hodnocení jeho zdravotní stavu a míry závislosti.
11. Žalobce dále vyjádřil nesouhlas s názorem žalovaného, že závěr posudkové komise je úplný, objektivní a přesvědčivý. Uvedl, že žalovaný se nevypořádal s jeho tvrzením, že posudek obsahuje chyby a nepřesně vyhodnocuje jeho skutečný zdravotní stav. Dodal, že v posudku nebyly uvedeny všechny zjištěné diagnózy, konkrétně neurologické onemocnění Q 998 mutace v DST genu. K základní životní potřebě komunikace žalobce sdělil, že kromě podpisu nedokáže vytvořit písemnou zprávu. Hodnocení žalovaného, dle kterého nemá žalobce potřebu písemné komunikace, označil za nerespektující a diskriminační, neboť předpokládá, že písemnou komunikaci nepotřebuje, a to zvláště za situace, kdy studuje.
12. Žalobce navrhl, aby soud provedl důkaz rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 11. 2023, č. j. MPSV-2023/235981-916, posudkem posudkové komise ze dne 19. 9. 2024, vyjádřením k posudku, zápisem ze sociálního šetření a zprávou z neurologické ambulance Fakultní nemocnice Motol ze dne 13. 2. 2024.

Posouzení věci soudem

13. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
14. Smyslem zákona o sociálních službách je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 téhož zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (mezi účastníky není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobce splňuje), a která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce. Podle § 8 uvedeného zákona osoba (starší 18 let), která vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby, se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb. Dle § 9 uvedeného zákona se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplyvá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 téhož zákona).

15. V § 1 odst. 4 vyhlášky je uvedeno, že za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
16. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví vyhláška. Dle § 2 odst. 1 uvedené vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Dle § 2a uvedené vyhlášky, pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

17. V příloze č. 1 vyhlášky jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby.
18. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**mobilita**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
19. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**orientace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí a v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
20. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**komunikace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
21. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**stravování**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, stravu rozdělit na menší kousky a naservírovat ji, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
22. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**oblékání a obouvání**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
23. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**tělesná hygiena**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
24. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**výkon fyziologické potřeby**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
25. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o zdraví**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.

26. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**osobní aktivity**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
27. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o domácnost**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení a udržovat pořádek.
28. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobci byl rozhodnutím ze dne 23. 6. 2014, přiznán příspěvek na péči, neboť byl závislý na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. – lehká závislost. Rozhodnutím ze dne 2. 10. 2019 byl žalobci příspěvek na péči zvýšen, neboť na základě posudku o zdravotním stavu byl žalobce shledán závislým na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. – středně těžká závislost. Dále rozhodnutím ze dne 12. 4. 2022 byl žalobci příspěvek na péči zvýšen, neboť na základě posudku o zdravotním stavu byl žalobce shledán závislým na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III. – těžká závislost. Následně oznámením ze dne 17. 5. 2023 bylo žalobci oznámeno zahájení řízení z moci úřední ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči, a zároveň mu bylo sděleno, že od 1. 5. 2023 mu byl snížen příspěvek na péči z částky 13 900 Kč na částku 12 800 Kč měsíčně, neboť dosáhl věku 18 let.
29. Následně bylo dne 24. 5. 2023 provedeno v místě bydliště žalobce sociální šetření, v němž bylo k žalobcem zpochybněným základním životním potřebám zjištěno následující. K orientaci bylo zjištěno, že žalobce je přiměřeně orientován časem, místem, osobami i situací. Pouze neumí analogové hodiny. Zrakové vnímání je v pořádku, sluchové rozeznávání někdy ovlivňuje jiný ruch, např. zapnutá televize. Při jejím sledování již nevnímá, zda s ním někdo hovoří. Ke komunikaci bylo zjištěno, že žalobce je schopen verbální komunikace, chápe obsah sdělovaných zpráv a je schopen adekvátně odpovídat. V případě písemného projevu dochází k únavě končetin, podpis zvládne. Je schopen ovládat počítač a mobilní telefon.
30. Dne 22. 8. 2023 byl vypracován posudek o zdravotním stavu žalobce, podle něhož žalobce nezvládal šest základních životních potřeb – mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity a péče o domácnost. Na základě tohoto posudku bylo vydáno rozhodnutí úřadu práce ze dne 26. 9. 2023, kterým byl žalobci od října 2023 snížen příspěvek na péči z částky 12 800 Kč na částku 4 400 Kč měsíčně. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce včasné odvolání, o němž rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 8. 11. 2023, kterým rozhodnutí ze dne 26. 9. 2023 zrušil a věc vrátil úřadu práce k novému projednání.
31. Následně dne 19. 3. 2024 byl vypracován posudek o zdravotním stavu žalobce posudkovým lékařem MUDr. J. Z. Posudkový lékař konstatoval, že žalobce nezvládá základní životní potřeby mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Dle posudkového lékaře tedy žalobce nezvládal sedm základních životních potřeb. Na základě tohoto posudku bylo vydáno prvostupňové

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

rozhodnutí ze dne 11. 4. 2024, kterým byl žalobci od května 2023 snížen příspěvek na péči z částky 13 900 Kč na částku 12 800 Kč měsíčně. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce včasné odvolání.

32. Žalovaný následně v odvolacím řízení nechal posudkovou komisi zpracovat posudek o stupni závislosti žalobce ze dne 19. 9. 2024. Z posudku ze dne 19. 9. 2024 vyplynulo, že žalobce nezvládá osm základních životních potřeb – mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. K závěrům tohoto posudku se žalobce vyjádřil tak, že posudek označil za neúplný a obsahující nepravdivé informace. Uvedl, že v diagnostickém souhrnu není uvedeno jeho vzácné neurologické onemocnění, a především nesouhlasil s hodnocením základní životní potřeby komunikace jako zvládnuté.
33. Na základě posudku ze dne 19. 9. 2024 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, kterým změnil prvostupňové rozhodnutí tak, že výrokem I. byl žalobci nadále poskytován příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč (III. stupeň – těžká závislost pro osoby starší 18 let věku) a výrokem II. bylo rozhodnuto, že žalobci se od 1. 7. 2024 poskytuje příspěvek na péči ve výši 14 800 Kč měsíčně.
34. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách ve znění účinném platí, že při posuzování stupně závislosti osoby vychází Institut posuzování zdravotního stavu ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
35. Zdejší soud připomíná, že k otázce posuzování nároků na příspěvek na péči se opakovaně vyjadřoval Nejvyšší správní soud, jenž např. v rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, vyslovil, že posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v prvním stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Zdůraznil, že „[n]a výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“ Na tento rozsudek navázal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, kde zdůraznil, že „[v] řízení o nároku na příspěvek na péči podle zákona ... o sociálních službách je povinností odvolacího správního orgánu žádat po posudkové komisi doplnění posudku, pokud posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči.“
36. V rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 4 Ads 495/2019-71, Nejvyšší správní soud shrnul, že „... pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit. Posudek posudkové komise je zpravidla rozhodujícím důkazem při posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. I proto je nezbytné, aby splňoval požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a aby se vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Posudek totiž na podkladě odborných

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

lékařských vyšetření obsahuje závěry o funkčním dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu posuzované osoby na její schopnost zvládat základní životní potřeby. Posudkový závěr by tedy měl být v tomto směru náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení závisí především.“ Nejvyšší správní soud podotkl, že odvolací orgán nesmí pouze převzít závěry posudkové komise, aniž by se jimi podrobněji zabýval z pohledu tvrzených rozporů či nedostatků, a uzavřel, že posudek nesplňující požadavky úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti zakládá vadu řízení před správním orgánem.

37. Ve správním řízení odvolací námitky žalobce směřovaly s ohledem na závěry prvostupňového rozhodnutí na to, že žalobce kromě uznaných základních životních potřeb mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost nezvládá rovněž základní životní potřeby komunikace a výkon fyziologické potřeby. Posudková komise v posudku ze dne 19. 9. 2024 uznala žalobci shodně jako posudkový lékař Institutu posuzování zdravotního stavu jako nezvládnuté základní životní potřeby mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost, a na rozdíl od posudkového lékaře posudková komise žalobci uznala jako nezvládnutou i životní potřebu komunikace.
38. Žalobce v žalobě shodně namítal, že s ohledem na své zdravotní postižení nezvládá kromě uznaných i základní životní potřeby orientace a komunikace. Ve vztahu k základní životní potřebě orientace žalobce namítal, že se nezvládá orientovat v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat a nedokáže určit čas na analogových hodinách.
39. V této souvislosti soud připomíná, že součástí základní životní potřeby orientace je nejen schopnost orientovat se časem a místem, ale i schopnost orientovat se v přirozeném sociálním prostředí a v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
40. K této životní potřebě posudková komise uvedla, že žalobce je orientován místem, časem i osobou, disponuje přiměřenými duševními kompetencemi, které mu umožňují orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, a v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat. U žalobce nebyla dokumentována závažná porucha smyslových funkcí, která by bránila poznávání a rozeznávání zrakem a sluchem. Rovněž u něj nebyla prokázána oboustranná praktická nebo úplná hluchota, praktická nebo úplná slepota obou očí či hluchoslepota. Taktéž nebyla prokázána střední, těžká nebo hluboká mentální retardace, ani středně těžká a těžká demence, nebo těžké psychické postižení s prokazatelnými dlouhodobými těžkými poruchami orientace.
41. Soud považuje výše uvedené zdůvodnění posudkové komise, proč u žalobce neuznala za nezvládnutou základní životní potřebu orientace, za dostatečné a přesvědčivé. Soud poznamenává, že žalobce v žalobě uvedl, že nedokáže určit čas na analogových hodinách a toliko obecně sdělil, že se nezvládá orientovat v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat. Tuto argumentaci uplatnil žalobce poprvé až v žalobě, když v odvolání ve správním řízení nijak netvrdil, že by základní životní potřebu orientace nezvládal. Rovněž ze sociálního šetření vyplývá, že žalobce je přiměřeně orientován časem, místem, osobami i situací. Neznalost analogových hodin pak neznamená, že se žalobce nedokáže orientovat časem, neboť v dnešní době je převážně mladá generace závislá na moderních technologiích, kdy i čas zjišťují číselnými údaji (na mobilním telefonu) a skutečnost, že žalobce nezná zaznamenávání času pomocí hodinových ručiček neznamená, že není orientován v čase. Tato námitka tedy není důvodná.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

42. Směrem k základní životní potřebě komunikace žalobce uvedl, že má problémy s řečí, srozumitelnost jeho projevu se pohybuje od částečné po úplnou nesrozumitelnost. Někdy zkomolí při mluvení písmena nebo je nahrazuje jinými. Občas se mu musí pomoci najít vhodné slovo. Když se s ním mluví, nesmí být v okolí šum. Potřebuje absolutní ticho, jinak nerozumí, ale porucha sluchu u něj ale prokázána nebyla. Komunikaci s ním pečující osoby výrazně přizpůsobují jeho potřebám. Lékaři, kteří jej znají, mu kladou jen takové otázky, aby mohl odpovídat krátce. V záležitostech týkající se školních povinností probíhá komunikace s dopomocí asistentky pedagoga, která za ním domů pravidelně dochází. Vše, co je možné, píše a vyplňuje na počítači podle aktuální výdrže, neboť má problém psát na klávesnici delší dobu. Taktéž mívá problém s pochopením textu psané otázky v zadání nebo úkolech. Když chce vysvětlit nějakou myšlenku, tak mluví rychle a často nestíhá artikulovat, vyslovuje pouze část slov nebo nahrazuje písmena ve slově jinými.
43. V posudku posudkové komise ze dne 19. 9. 2024 je v diagnostickém souhrnu mimo jiné uvedeno, že žalobce trpí vývojovou poruchou řeči. Posudková komise k životní potřebě komunikace obecně uvedla, že za schopnost komunikace se považuje stav, kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, je schopna chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu. Porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům (např. označení WC obrázkem), nebo zvukovým signálům (např. klakson auta), používat běžné komunikační prostředky. Konstatovala, že *„u žalobce nebyla prokázána praktická nebo úplná nevidomost obou očí, praktická nebo úplná hluchota, těžké formy hluchoslepoty, poruchy řeči. Rovněž nebyla prokázána střední, těžká nebo hluboká mentální retardace nebo středně těžká a těžká demence, ani jiné těžké psychické postižení s prokazatelnými dlouhodobými těžkými poruchami komunikace. Z doložené dokumentace vyplývá, že žalobce byl schopen se dorozumět a porozumět mluvenou srozumitelnou řečí, neztratil schopnost psát. Nemá potřebu písemné komunikace, podpis zvládne. Ke komunikaci využívá mobilní telefon“* (pozn. zvýraznění doplnil soud). Posudková komise tedy vysvětlila, že porucha řeči žalobce nedosahovala těžké formy, která by měla za následek neschopnost zvládnout základní životní potřebu komunikace. K tomuto se vyjádřil i žalovaný v napadeném rozhodnutí kde konstatoval, že namítané vývojové poruchy řeči nejsou hodnoceny jako těžké poruchy funkce komunikování. Dále se soud zabýval námitkou nezvládnutí písemné komunikace. V rámci základní životní potřeby komunikace se k písemnému projevu toliko hodnotí, zda je posuzovaná osoba schopna vytvářet rukou psanou krátkou zprávu. Podle sociálního šetření u žalobce při písemném projevu dochází k únavě končetin, podpis zvládne. Je schopen ovládat počítač a mobilní telefon. K tomuto soud konstatuje, že skutečnost, že u žalobce při psaní dochází k únavě, neznamená, že by nebyl schopen rukou napsat krátkou zprávu. Součástí životní potřeby komunikace není hodnocena schopnost vzdělávání v rámci, které by žalobce mohl potřebovat často vytvářet i delší texty psané rukou. Současně sám žalobce v žalobě uvedl, že vše, co je možné, píše a vyplňuje na počítači. Z uvedeného vyplývá, že žalobce zvýšenou potřebu písemné komunikace spojenou se vzděláváním je schopen zvládnout na počítači. Rovněž žalobcem uvedené problémy s pochopením textu psané otázky v zadání nebo úkolech se týkají toliko vzdělávání a neznamenají, že by byl žalobce neschopen chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv v běžném styku. Námitky stran nezvládnutí schopnosti komunikace proto soud vyhodnotil jako nedůvodné.
44. Soud shrnuje, že posudek posudkové komise ze dne 19. 9. 2024 se opíral o dostatečné podklady, o výsledky sociálního šetření ze dne 24. 5. 2023, spisovou dokumentaci a lékařské

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

zprávy zaslané žalobcem. Posudek se vyjadřuje ke všem základním životním potřebám, závěrům ze sociálního šetření a posudková komise své závěry dostatečným způsobem odůvodnila. Soud tedy shledal posudek posudkové komise ze dne 19. 9. 2024 přesvědčivým, úplným a objektivním. Posudkem posudkové komise došlo dle soudu k dostatečné objektivizaci zdravotního stavu žalobce a jeho schopností zvládat základní životní potřeby.

45. Soud rovněž nepřisvědčil námitce týkající se porušení čl. 19 a 28 Úmluvy. Právo na nezávislý způsob života a zapojení do společnosti a právo na přiměřenou životní úroveň a sociální ochranu jsou zaručeny mimo jiné poskytováním příspěvku na péči, který slouží k zajištění a úhradě služeb pro osoby se zdravotním postižením, které si nejsou schopny vlastními silami zajistit základní životní potřeby. Skutečnost, že žalobci byl přiznán příspěvek toliko ve III. stupni závislosti a nikoli ve IV. Tak, jak si představoval, však neznamená, že by došlo k porušení výše uvedených práv. V tomto ohledu je rovněž irelevantní zdravotní stav rodičů žalobce jakož i ekonomická situace jeho rodiny, neboť příspěvek na péči se přiznává bez ohledu na výši příjmu a majetkové poměry příjemce, protože jde o účelovou dávku zaměřenou na zajištění péče.
46. Směřem k námitce neuvedení vzácného neurologického onemocnění Q 998 mutace v DST genu v posudku posudkové komise, soud uvádí, že je pravdou že tato mutace není v posudku výslovně uvedena, ale je zřejmé, že posudková komise ji neopomenula, neboť uvedla, že u žalobce byla diagnostikována patogenní mutace způsobující Thomsenovu kongenitální myotonii.
47. Pro úplnost soud uvádí, že v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. neprovedl k návrhu žalobce důkaz rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 11. 2023, posudkem posudkové komise ze dne 19. 9. 2024, vyjádřením žalobce k posudku ze dne 10. 10. 2024 a lékařskou z neurologické ambulance ze dne 13. 2. 2024, neboť uvedené listiny jsou součástí správního spisu, kterým se dokazování v soudním řízení správním neprovádí. Soud taktéž neprovedl žalobcem navržené dokazování lékařskou zprávou ze dne 25. 9. 2024 a výsledkem rodičů žalobce, a to pro nadbytečnost, neboť zdravotní stav žalobce byl dle soudu spolehlivě zjištěn na základě posudku vypracovaného posudkovou komisí 19. 9. 2024 a schopnosti žalobce zvládat jednotlivé životní potřeby byly zdokumentovány v rámci sociálního šetření.
48. S ohledem na shora uvedené skutečnosti tedy soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji ve výroku rozsudku I. podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
49. Současně soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve výroku rozsudku II. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce nebyl ve věci úspěšný a žalovanému nad rámec běžné činnosti žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 18. září 2025

Mgr. Lenka Havlíčková v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.